

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Kennis*co*creatie leidt tot sociaal robuuste kennis

André van der Zande, DG RIVM

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inhoud

1. Sociaal robuuste kennis en policy window van Kingdon
2. Casus mest
3. Casus Volksgezondheid Toekomst Verkenning
4. Stelling

Science 1.0 – 3.0

autonomie wetenschap

invloed maatschappij

1.0 Onafhankelijke autonome wetenschap:
Wetenschap gescheiden van samenleving
Verlichting

2.0 Institutionalisering
Lineaire oorzaak-effectrelaties
Modernisme
(Mode-1)

3.0 Vragen én antwoorden in interactie met maatschappij
Postmodernisme
(Mode-2)

Mode-2 Science (Nowotny et al. 2001)

`Co-evolutieproces van samenleving en wetenschap:

- Grenzen tussen wetenschap en maatschappij vervagen
- Controverses bereiken steeds meer actoren (medialisering)
- Toename onzekerheden in wetenschap en maatschappij

Leidt tot:

- De samenleving praat terug
- Afname vertrouwen in wetenschap

Gevolg:

- De wetenschap moet op zoek naar een antwoord dat rekening houdt met complexiteit en context: sociaal robuuste kennis:

"People have been allowed a place in our knowledge"

Sociaal robuuste kennis (= Mode-2 expertise)

"Wetenschappelijk betrouwbare kennis, die geaccepteerd en bruikbaar is in de maatschappelijke contexten waarin het vraagstuk speelt"

Verkregen door:

- Kennis van de maatschappelijke vragen én de onderliggende vragen
- Transdisciplinair samenwerken (tussen wetenschappers en niet-wetenschappers) bij zowel vraagformulering als beantwoording

De Agora

Agora = Publieke ruimte, die wordt gevormd door interactie tussen alle relevante actoren, waarin alle perspectieven bij elkaar worden gebracht, en die permanent aan verandering onderhevig is.

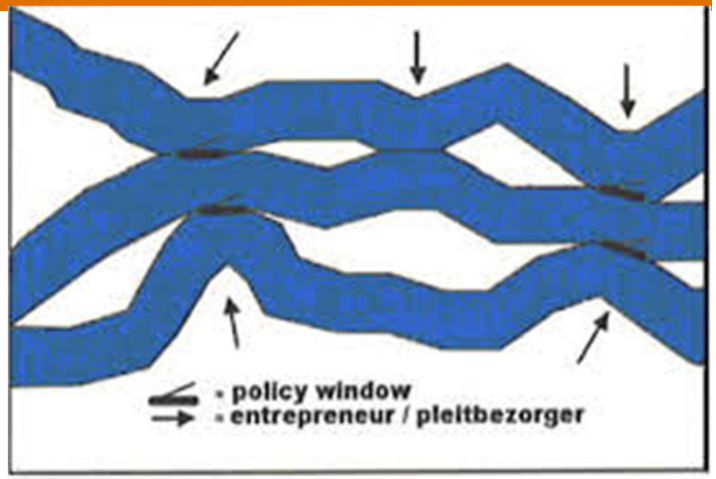
How do we allow people in our knowledge?

Passief

Actief

Model van Kingdon

Processtromen

- Problemen
- Oplossingen/beleidsalternatieven
- Politiek/bestuurlijke ontwikkelingen

Policy window / window of opportunity

Moment/periode waarin de stromen zodanig bij elkaar komen (bijvoorbeeld door een incident) waardoor beslissingen genomen (kunnen) worden

Participanten

- Binnen en buiten de arena
- Zichtbaar en onzichtbaar
- Als factor voor opportuniteit of belemmering

Casus Mestkennis (1)

- EU Nitraat richtlijn gebaseerd op aanwendingnorm vs NL mestwetgeving gebaseerd op verliezen naar milieu.
- EU richtlijn gebaseerd op onderscheid dierlijke mest/kunstmest vs NL mestwet gebaseerd op mineralengehaltes (N en P).

Nederland had gelijk,
maar kreeg het niet!

Casus Mestkennis (2)

- Nederland had derogatie (ontheffing) nodig, dus acceptatie onderscheid dierlijke mest en kunstmest knarsetandend geaccepteerd
- Nog steeds veel te veel dierlijke mest: kunnen we van dierlijke mest kunstmest maken?
- Opnieuw een fase van mestverwerking onder Veerman na het eerdere echec met mestverwerking onder Braks (Promest)

Casus Mestkennis (3)

- Kenniscreatie mestverwerking nieuwe stijl bewust volgens cocreatiemodel.
- Eigen pilots met ondernemers zelf in the lead, Wageningen en Den Haag in de hulpstand.
- Geen mega 20e eeuwse veranderblauwdruk maar volgens innovatiemodel gouden driehoek.
- EU specialisten van DG ENVI en Nitraatcommitee meenemen i.p.v. strijd mee voeren.

Casus VTV: Stakeholderparticipatie (1)

- Kennis als sleutelwoord
- Volksgezondheid steeds verder gepolitiseerd
- Aanhaken bij maatschappelijke discussies

- Voor toekomst verkennen van belang:

  - ervarings-, praktijk- en wetenschappelijke kennis
  - vanuit verschillende perspectieven wordt een probleem verschillend ervaren en gedefinieerd
  - opsporen van leemten

Casus VTV werkwijze: Van buiten naar binnen (2)

- Stakeholderparticipatie
  - Drijfveren en uitdagingen als vertrekpunt
  - Ideeën ophalen (schrikbeelden/droombeelden, wensbeelden)
  - Extremer maken, verrijken met kennis, verbeelden
  - Toetsen wensbeelden en verrijken met kennis stakeholders
  - Beleidsboodschappen formuleren

- Perspectieven
  - Op en top gezond
  - Iedereen doet mee
  - Heft in eigen handen
  - Gezonde welvaart

Casus VTV: Stakeholders aan de slag (3)

http://www.youtube.com/watch?v=3YRLZY4knFQ&feature=youtu.be

Stelling

Kenniscocreatie vereist het besef bij partijen van een policy window (conform Kingdon)

